

Vlaams
Parlement

vergadering **C152**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 5 maart 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de detachering van arbeiders in de bouwsector – 1082 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over alzheimer-onderzoek – 1261 (2014-2015)	10

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de detachering van arbeiders in de bouwsector – 1082 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Voorzitter, minister, ik heb het niet over de zaak die de Confederatie Bouw wil aanspannen tegen het bedrijf Poolse Vakman België, maar wel over de mechanismen die erachter zitten en het antwoord dat we daarop formuleren. Een goede maand geleden konden we allemaal het artikel lezen waarin de Confederatie Bouw zei dat er een soort bedrijven aanwezig is op onze markt dat de bouwsector kapotmaakt.

Het gaat me evenmin over de aanwezigheid van buitenlandse bedrijven of buitenlandse werknemers op onze arbeidsmarkt. Indien ze de spelregels respecteren, maken ze deel uit van de Europese speelruimte, net zoals onze bedrijven evenzeer in andere landen aan de slag kunnen en dat gelukkig ook doen.

Er zijn dus spelregels afgesproken. Bouwbedrijven kunnen tijdelijke werknemers inschakelen, zowel uit binnen- als uit buitenland, mits ze worden aangeleverd via uitzendkantoren die een specifieke erkenning voor de bouwsector hebben. In het geval van het bedrijf dat de aanleiding vormt voor deze vraag om uitleg, zou dat niet het geval zijn en dus kan het geen personeel ter beschikking stellen en kan het daar ook geen reclame voor maken.

Er is de mogelijkheid tot tijdelijke detachering, maar dan moet het bedrijf een activiteit in het buitenland hebben en de detachering moet tijdelijk van aard zijn. Ook dat zou bij het bedrijf in kwestie niet het geval zijn. Blijkbaar is er geen moederbedrijf Poolse Vakman België. Ook van tijdelijkheid blijkt geen sprake te zijn.

De twee mogelijke ingangen worden volgens de confederatie vaak misbruikt om goedkopere arbeidskrachten in te schakelen zonder sociale lasten te betalen. Als je praat met mensen die in de bouw actief zijn, of het nu gaat over werknemers of over werkgevers, van kmo's of van grote bedrijven, dan wordt dit bevestigd. De uurlonen die ze noemen, kunnen in België gewoonweg niet betaald worden, tenzij op een heel grove manier zaken ontdoken worden. Men betaalt zogenaamde brutolonen van 10 of 11 euro uit. Het spreekt voor zich dat niemand daar op een eerlijke manier tegen kan concurreren.

Op 11 februari zou een rondetafel Bouw starten op initiatief van federaal staatssecretaris voor Sociale Fraudebestrijding Tommelein. We hebben ondertussen vernomen dat hij voorstelt om op Europees niveau aan te kaarten dat de detacheringstermijn beter kan worden verkort. Los van de waarde van dat voorstel, zou dat voor dit geval geen oplossing zijn, het bedrijf valt immers niet onder de detacheringsrichtlijn.

Minister, we richten ons dus tot u. U hebt ter zake bevoegdheid en verantwoordelijkheid. Bent u op de hoogte van gelijkaardige praktijken? Of is dit een unicum? Gezien de oproep van de Confederatie Bouw lijkt me dat niet het geval te zijn. U zult ons ongetwijfeld duidelijkheid kunnen geven, ook in algemene zin.

Welke maatregelen acht u aangewezen om deze misbruiken kordaat aan te pakken? Ik heb het specifiek over wat u Vlaams doet, kan doen en zult moeten

doen. Hoe gaat de inspectie daarmee om? Waar ziet u verbeterpunten? Vinden we een systematiek terug?

Worden er überhaupt dossiers ingediend door de bouwsector bij de erkenningscommissie? Kunt de acties en initiatieven van de erkenningscommissie toelichten?

Mijn vraag dateert al van een tijdje geleden. Hebt u ondertussen al feedback over de rondetafel Bouw? Was u daar? Kunt u de agenda toelichten?

Ik verwees al naar het voorstel dat staatssecretaris Tommelein bij Europa zou aankaarten. Hebt u zelf ook een 'wish list' voor Europa?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Mevrouw Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik ben alvast blij dat de heer Van Malderen bij de start van zijn vraag de nuance heeft aangebracht dat buitenlandse bedrijven en werknemers hier meer dan welkom zijn. Dat moet uiteraard de basisidee zijn.

Het klopt dat de detachering van arbeiders in de bouwsector aanleiding heeft gegeven tot misbruik. Het moet ook gezegd worden dat het instrument destijds vooral werd gebruikt als omzeiling van het zo lang mogelijk gesloten houden van de Belgische arbeidsmarkt voor die werknemers uit nieuwe Europese lidstaten via het reguliere werknemersstatuut. Ook het zelfstandigenstatuut werd in dit licht vaak misbruikt.

Het fenomeen werd vrij snel onderkend. Reeds in 2005 werd op federaal vlak onder meer de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) opgericht om sociale fraude aan te pakken. Het systeem valt of staat natuurlijk met de medewerking van de administraties van de landen van herkomst van de gedetacheerden. Vaak liep het daar scheef, die landen hadden er immers niet de minste baat bij om medewerking te verlenen.

Inmiddels is de toestand al een beetje verbeterd. Het was immers een van de aandachtspunten van de vorige Federale Regering. Toch blijft er nog heel wat werk aan de winkel. Aangezien het onderwerp van deze vraag om uitleg zich voornamelijk op federaal niveau situeert, zou ik u willen vragen, minister, om oog te hebben voor de verdere uitbouw van goede bilaterale relaties met de betrokken landen om misbruiken aan te pakken.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Voorzitter, minister, ook wij zijn vanzelfsprekend geen voorstander van de betonning van de grenzen en van het uitsluiten van buitenlanders. We kunnen ons vanzelfsprekend vinden in het feit dat buitenlandse arbeiders hier komen werken onder de voorwaarde dat ze zich aan de regels houden.

Die regels zijn er en ze zijn op dit ogenblik goed. Alles is natuurlijk voor verbetering vatbaar, maar ik zou toch het beeld willen ontkrachten dat er niets aan wordt gedaan. De vragen die hier worden gesteld geven de indruk dat u ernaar kijkt en laat gebeuren. En dat daarom wordt gevraagd wat u nu eindelijk zult doen.

Als ik de cijfers bekijk die de inspectie over 2013 ter beschikking heeft gesteld, moet ik toch vaststellen dat er op dit ogenblik al heel wat controles gebeuren. We hebben het hier, misschien onrechtstreeks, over een Pools bedrijf met Poolse arbeiders. De Polen wordt heel uitdrukkelijk gecontroleerd, ze vormen 11 procent van de gecontroleerde personen. Er is dus al een ernstige controle.

De praktijken van dat bedrijf die nu worden blootgelegd door de Confederatie Bouw, moeten vanzelfsprekend met klem bestreden worden. We keuren ze af en we vinden het evident dat u actie zou ondernemen op dit vlak. Ik herhaal toch dat er al heel wat actie wordt ondernomen. U komt natuurlijk altijd na de feiten. U kunt niet optreden voor ze hier zijn en deelnemen aan die praktijken.

Er wordt terecht verwezen naar een algemene aanpak op Europees niveau. Het is inderdaad zo dat er op dit ogenblik door de federale overheid stappen in verband met de detachering worden gezet op Europees vlak. We zouden u alleen nog willen vragen om, niet alleen wat het reglementerend vlak betreft op Europees niveau te coördineren, maar om dat ook te doen op inspectieniveau. We kunnen ons immers niet voorstellen dat zulke bedrijven enkel en alleen in Vlaanderen aan het werk zijn. We kunnen ons daarentegen wel voorstellen dat dit bedrijf ook op Europees niveau bezig is met dergelijke praktijken. We vragen u daarom om oog te hebben voor controle op Europees vlak.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, er is al heel veel gezegd en gevraagd door de collega's, ik kan me daar alleen bij aansluiten. Het is een reëel probleem. Het is geen evident probleem, er wordt al jaren mee geworsteld. De Vlaamse bouwbedrijven ondervinden een flink stuk oneerlijke concurrentie door een aantal misbruiken.

Een manier om een van de problemen op te lossen, vooral wat betreft de mensen die hier vanuit het buitenland als zelfstandige of als schijnzelfstandige komen werken, is een aanpassing van de vestigingwetgeving, die in 2007 voor het laatst door de federale overheid werd hervormd. Nu hebben wij die wetgeving in handen. Ik heb me laten vertellen door mensen van de Confederatie Bouw dat ze oplossingen of sleutels tot oplossingen zien in een aangepaste vestigingwetgeving voor de problematiek van schijnzelfstandigen uit het buitenland die hier actief zijn.

Bent u ervan op de hoogte dat er mogelijkheden zijn om die wetgeving aan te passen? Zo ja, wilt u er iets aan doen? Zo neen, wilt u contact opnemen met de sector om te bekijken of er mogelijkheden zijn om een verstrenging door te voeren?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, mijnheer Van Malderen, uiteraard ben ik ervan op de hoogte dat er een probleem is. Al vijftien à twintig jaar zijn er in sectoren zoals bouw, constructie en transport, buitenlandse ondernemingen actief die hetzij in onderaanneming opdrachten uitvoeren, hetzij arbeidskrachten aanbieden tegen abnormaal lage prijzen. Onze bedrijven zouden die lage prijzen natuurlijk ook kunnen betalen, maar dat mogen ze niet doen.

Bij deze tewerkstelling of detacheringen worden vaak de wettelijke bepalingen inzake arbeidsduur, compensatierust, loon, sociale documenten of de welzijnsreglementering niet nageleefd. De arbeidskrachten voldoen niet aan de wetgeving. Ze zijn welkom, maar ze moeten voldoen aan de wetgeving. Als ze niet voldoen aan de wetgeving, verstoren ze uiteraard de concurrentie, omdat ze diensten kunnen aanbieden onder de normale kostprijs, of omdat de betrokken werknemers niet dezelfde bescherming genieten.

In de plenaire vergadering van 26 november 2014 heeft de heer de Kort hierover al een actuele vraag gesteld. Ik heb toen ook gezegd, en ik sta daar nog steeds achter, dat we op drie vlakken iets kunnen doen: Europees, federaal en Vlaams.

Het klopt dat het gros van de bevoegdheden zich bij de federale overheid bevindt. Ik ben niet op de hoogte, mijnheer Bothuyne, van het voorstel waarnaar

u verwijst. Als het gaat over de toelating tot een beroep, dan is het een Vlaamse bevoegdheid. Als de voorstellen van de Vlaamse Confederatie Bouw daarover gaan, ben ik dus niet op de hoogte ervan. Ik neem dit mee, ik zal contact opnemen om eens te horen wat er zou kunnen gebeuren. Zelfs als wij via die wetgeving iets zouden kunnen doen, blijft de federale overheid het gros van de maatregelen in handen hebben. Ik verwijs naar het arbeidsrecht en het socialezekerheidsrecht.

Natuurlijk heeft mijn inspectie ook bevoegdheid, zeker wanneer het gaat over het naleven van de spelregels voor uitzendbureaus en over de controle op de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten.

Laten we die controles even bekijken. In 2014 werden 231 controles uitgevoerd binnen private arbeidsbemiddeling en 81 procent ervan had betrekking op uitzendarbeid. In 2014 werden twintig inbreuken vastgesteld van buitenlandse bureaus die uitzendactiviteiten verrichtten zonder in het bezit te zijn van de vereiste erkenning. Daar zijn vier strafrechtelijke vervolgingen op gevolgd en tien administratieve geldboetes, één dossier werd wegens gebrek aan bewijs zonder gevolg afgesloten en vijf dossiers zijn nog in behandeling.

De aanpak die we ondertussen hebben, is de aanpak van de gebruiker bij detachingsmisbruiken. Volgens ons is dat een heel effectieve methode. Sinds een aantal jaar doet mijn inspectie daarom meer controles op gebruikers die samenwerken met niet-erkende uitzendbureaus. In 2014 heeft mijn inspectie 27 inbreuken tegen gebruikers vastgesteld. De gebruikers hebben vaak veel te verliezen door zo te werken. Die 27 inbreuken resulteerden in 15 processen-verbaal en in 12 waarschuwingen. Ik ben heel blij met die waarschuwingen, het moet niet altijd direct een proces-verbaal zijn. Iemand weer op het rechte pad brengen, is ook een mogelijkheid.

Zoals mevrouw Talpe al opmerkte, werken de federale en regionale inspectiediensten heel goed samen. Wij hebben arrondissementscellen waar we gecoördineerde acties opzetten. Als Marc Willems als baas van de inspectie hier zijn cijfers komt uitleggen, brengt hij dat ook altijd naar voren. De filosofie is dat je op die manier een volledige controle kunt doen over mogelijke conflicten rond bevoegdheidsverdeling. U weet dat als onze inspectie ergens komt en iets vaststelt, hoewel het niet onze bevoegdheid is, dat wordt gemeld aan het federale niveau. Op die manier werken we goed over de bevoegdheidsverdeling heen.

Het departement verleent erkenningen voor uitzendactiviteiten. De adviescommissie geeft adviezen over erkenning, intrekking of omzetting van erkenningen van bepaalde duur en dergelijke meer. In 2014 zijn er 35 nieuwe erkenningen verleend. Er zijn geen erkenningen ingetrokken. Als er inbreuken zijn, geeft mijn inspectie die altijd door aan de adviescommissie. Dan weet de adviescommissie dat er een pv is gemaakt in dat bedrijf, of dat er een inbreuk is vastgesteld in een ander bedrijf.

De adviescommissie moet haar rol spelen en bekijkt de opvolging van de uitzendondernemingen, op basis van de schulden bijvoorbeeld, de inbreuken die onze inspectie ter kennis heeft gebracht of feiten die ze zelf kennen vanuit de markt. Het kan zijn dat de werkgevers- en de vakbondskant daar eigen feiten aan koppelt. Ze kunnen daaromtrent advies verlenen.

Ik wil er wel op wijzen dat de grootste detachingsfraude bestaat bij die bedrijven die geen erkenning hebben en daardoor ontsnappen aan de adviescommissie omdat ze geen waarborg aan het waarborgfonds storten, niet de nodige lonen betalen en dergelijke meer. De adviescommissie kan uiteraard wel de misbruiken waarvan ze kennis krijgt, ook zelf aan de inspectie meedelen. Er is een wisselwerking mogelijk. De inspectie geeft en de inspectie kan krijgen.

Ze kan ook vragen om daaromtrent onderzoek uit te voeren. Dat gebeurt dan ook. Als de erkenningscommissie zegt dat ze geruchten heeft gehoord over iets en advies daarover vraagt, dan gebeurt dat.

De rondetafelconferentie voor de bouwsector is effectief op 11 februari van start gegaan, maar dat is een federaal initiatief waar de federale kabinetten voor Fraudebestrijding, Werk en Economie vertegenwoordigd zijn. Samen met de werkgeversorganisaties en de vakbonden zullen ze maatregelen formuleren om de bouwsector te ondersteunen en het banenverlies te stoppen.

Op Vlaams niveau hebben wij al jaren een specifiek orgaan waar structureel overleg met de bouwsector plaatsgrijpt. Ik weet niet of u het kent, het is het Vlaams Bouwoverlegcomité (VBOC). Daar komen alle elementen die binnen onze bevoegdheid vallen aan bod die hetzij de Vlaamse Regering, hetzij de bouwsector wenst. Op de agenda's van 2014 en 2015 stond de sociale dumping.

Wat betreft de maatregelen op Europees niveau, ben ik het eens met de beide collega's dat daar uiteraard belangrijke regelgeving rond kan komen. Samen met mijn federale collega zal ik daar zeker zoveel mogelijk invloed op uitoefenen. Ik ben het er helemaal mee eens dat u zegt dat ik oog moet hebben voor bilaterale gesprekken met collega's. Deze week heb ik nog een lunch gehad met collega's. Dat zijn momenten om effectief die zaken aan te kaarten. Dat zal ik ook in de toekomst blijven doen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Dank u, minister, voor het uitgebreide antwoord. Ik heb een paar bijkomende vragen en bedenkingen.

Mag ik noteren dat u niet op de federale rondetafel aanwezig was? Of was u daar wel? Was u uitgenodigd? Dat is me niet duidelijk. U kunt daar misschien straks op antwoorden.

Het is niet omdat het een federaal initiatief is, dat u niet aanwezig zou moeten zijn. U bent bevoegd. Mij zou het logisch lijken dat u daar aanwezig bent. Als men u niet uitgenodigd heeft, is dat een ander verhaal. Dan zou ik zeggen: probeer u zelf daar uit te nodigen in de toekomst. Het gaat niet over uw persoon, voor alle duidelijkheid. Ik zou het een ongelooflijke blinde vlek vinden als men op een dergelijke rondetafel op het federale niveau de gewestelijke niveaus met hun bevoegdheden op het gebied van arbeidsmarkt, niet kent. Graag verduidelijking op dat punt.

Uiteraard gebeuren er dingen en zijn er initiatieven. Maar er is de vraag naar de efficiëntie en de effectiviteit. Alle betogen, ook dat van u, onderstrepen dat de marktverstoring er is. We moeten maar eens de vraag stellen als we met mensen uit de bouwsector spreken, in welke richting men dat ziet evolueren. Neemt de marktverstoring af, is ze constant of neemt ze toe?

U zegt dat de erkenningscommissie werkt. Er zijn 35 nieuwe erkenningen afgeleverd en er is er geen ingetrokken. Geconfronteerd met de misbruiken die er zijn, vind ik dat een opmerkelijk cijfer. Dat stelt me voor de vraag: hoe werkt die erkenningscommissie in de praktijk? Komt die autonoom samen? Gebeurt dat periodiek? Kan het liggen aan het feit dat er bijvoorbeeld vaak verdeelde adviezen zijn? Ik heb u horen zeggen dat er geen enkele erkenning is ingetrokken. Dat is opmerkelijk, gezien bijvoorbeeld het gegeven dat de Confederatie Bouw zegt dat die Poolse bouwvakker geen erkenning heeft. Blijkbaar waren daar verdeelde adviezen over. Betekent dat ook dat er bijvoorbeeld geen enkele erkenning is omgezet van onbepaalde duur naar bepaalde duur? Ik vraag me af of daar voldoende het signaal van uitgaat dat we nodig hebben om de switch in heel die markt te maken.

Idem dito over de controle door onze sociale inspectie. Uiteraard gebeuren daar zaken: 231 controles, 81 procent uitzendarbeid. Ik geef grif toe, minister, dat uw opmerking terecht is dat die uitzendsector gereguleerd is, gecontroleerd wordt en daardoor meldingen oplevert, maar dat de grootste misbruiken wellicht onder de radar zitten. Dat neemt niet weg dat er ook veel grijs bestaat. Daar is die inspectie bijzonder bij van toepassing.

Er zijn twintig inbreuken, vier vervolgingen, tien administratieve boetes en vijf in behandeling. Waar ik niets over heb gehoord, zijn veroordelingen. Er wordt een vervolg ingesteld, vier in getal op het geheel van de bouwsector. Mocht je het aantal bedrijven, zelfstandigen, eenmansbedrijven en schijnzelfstandigen nemen, en dat delen door het cijfer vier, dan zegt dat ook iets. De hamvraag is voor mij: is er een veroordeling? Daar zou ik graag een cijfer van hebben.

Ik stel meteen de volgende vraag. Aangezien er vier vervolgingen zijn, kunnen er maximaal vier veroordelingen zijn. U hebt wel het injunctierecht waarmee u aan parketten kunt vragen om zo streng mogelijk op te treden om zo veel mogelijk vervolgingen en veroordelingen te hebben. Ik heb vastgesteld uit uw cijfers dat 27 gebruikers zijn aangesproken. Moet ik gebruikers zien als de hoofdopdrachtgever of zijn daar ook bedrijven bij die eigenlijk in onderaanneming andere bedrijven betrekken? Wie is die gebruiker?

Ik zou een suggestie willen doen. 27: is dat veel of is dat weinig? Het is in elk geval blijkbaar niet van aard om de onevenwichten en de illegale onevenwichten op de markt te counteren. Ik doe een oproep aan de minister van Economie om misschien de cliënt op een andere manier aan te spreken, positief sensibiliserend. Er is een aanbodprobleem, maar als men langs de vraagzijde telkens ingaat op een aanbod van bijvoorbeeld 10 of 11 euro voor een geschoold vloerder, en als men telkens zegt dat dat goed is, dan werk je als opdrachtgever mee aan de verstoring van de markt, met alle risico's op het gebied van kwaliteit en aansprakelijkheid. Misschien is het wel nodig om die consument terdege in te lichten over de risico's die men loopt, maar ook gewoon over het belang van een goed functionerende bouwsector en dat je daar ook op individueel vlak beter scoort.

We hebben de waarschuwing, we hebben de boete, we pleiten daar heel vaak voor. Ik wil er ook wel voor pleiten om mensen positief te informeren over het belang van goed geschoolde, goed omkaderde, binnen de werkelijkheid werkende ondernemers en werknemers.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Voorzitter, ik wil toch pleiten voor wat meer nuancering en een wat minder simplistische voorstelling van de feiten. Een eerste nuancering gaat over de bevoegdheid van de minister. Minister, er wordt bijna gevraagd dat u overal bij zou zijn en u overal tussen zou willen wringen. Ik denk dat met betrekking tot de rondetafel van de bouwsector, het niet nodig is dat u zich daar tussen zou wringen, vermits het VBOC al goed werkt en u daarin betrokken bent. Het heeft geen zin om die bouw mensen te blijven achtervolgen als er op dit ogenblik samengewerkt wordt. Ik denk dat er ook een nuance moet komen tussen wat u op Europees vlak kunt bereiken, maar ook wat het federale niveau zou moeten doen.

Ik wil ook pleiten voor wat nuancering in verband met wat al gebeurd is. Daarstraks heb ik al aangehaald dat er redelijk wat inspecties zijn geweest. Er moet ook een nuancering komen over het volgende. Het is niet omdat men een Poolse of een buitenlandse firma is, dat men per definitie al verdacht is. Er wordt hier gezegd dat er zo weinig intrekkingen zijn door de erkenningscommissie. U hebt daarstraks geantwoord dat het natuurlijk degenen zijn die niet via de

erkenningcommissie komen, die in de fout gaan. Het is niet omdat de erkenningcommissie weinig inbreuken vaststelt, dat die erkenningcommissie daarom verkeerd werkt.

Een volgende nuancering die ik wil aanbrengen is dat ik geen heksenjacht zou willen vragen, maar een nuancering in de sancties die opgelegd worden. Het is niet omdat er een overtreding wordt vastgesteld dat daarom onmiddellijk een zware sanctie moet volgen. Als aan u cijfers worden gevraagd, dan is dat zonder enige nuance: hoeveel veroordelingen zijn er? Oef, er zijn veel veroordelingen, er wordt dus opgetreden. Dan moet ik vaststellen dat heel veel Vlaamse bedrijven ook wel eens geconfronteerd kunnen worden met een ongenueanceerd sanctiebeleid. Het is inderdaad heel goed dat er waarschuwingen zijn. Heel veel firma's zijn van goede wil, ook Vlaamse, ook buitenlandse. Het is niet omdat er veel veroordelingen komen, dat u goed bezig zou zijn. U bent beter bezig wanneer u die nuance kunt aanbrengen.

Daarom zou ik ook willen pleiten voor meer waarschuwingen, wanneer dat nodig is, en harde sancties, wanneer dat nodig is. Minister, ik zou u een suggestie willen doen: misschien is het ook wel eens nodig om meer informatief te werk te gaan en te kijken of een informatiecampagne mogelijk is, die zegt dat als je in dit land komt, dit de regels en de gevolgen zijn, en als je in overtreding bent, dat de gevolgen zijn. Ook aan onze binnenlandse bedrijven die daar een beroep op doen, kunnen we zeggen: dit zijn de voorwaarden, en als u zich daar niet aan houdt, zijn dit de gevolgen.

Ik vraag een nuancering in de vraagstelling, een nuancering in de feiten, maar ook een nuancering in het optreden.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ben het eens met de nuancerings van de heer Lantmeeters.

Mijnheer Van Malderen, ik weet uiteraard niet hoeveel veroordelingen er zijn en ik weet niet hoeveel verdeelde adviezen er in de 35 nieuwe erkenningen waren. Ik weet niet hoeveel er van onbepaalde duur naar bepaalde duur zijn gegaan. Dat lijkt me iets voor een schriftelijke vraag. Ik stel voor dat u dat op die manier vraagt.

Ik was niet aanwezig op de rondetafelconferentie. Ik heb daar ook geen uitnodiging voor gezien. Het kan altijd zijn dat dat op administratief niveau wel is gevraagd of binnen mijn kabinet, maar ik denk het niet. Ik denk ook dat het niet nuttig zou zijn geweest omdat we binnen het VBOC effectief een goede verstandhouding hebben met de bouwsector. Daar is afgesproken dat de minister-president zou kijken of er een actieplan nodig was, dat uiteraard in overleg met de bouwsector zou gebeuren als het effectief nodig is.

Een sensibiliseringsactie kan er eventueel komen. Ik ben blij dat u dat als een positieve actie ziet. Aan de andere kant heb ik het altijd moeilijk dat we mensen moeten sensibiliseren met te zeggen dat ze de wet moeten volgen. Ik vind dat niet onmiddellijk onze rol. Als morgen een Vlaams bedrijf naar Spanje gaat, moet dat eerst nakijken welke wetgeving daar geldt en welke straffen er zijn als ze de wetgeving niet volgen. Als je actief wilt zijn in het buitenland, moet je weten welke wetgeving je moet volgen. Ik heb het er wat moeilijk mee dat ik daarvoor moet sensibiliseren. Ik ga er zeker van uit dat onze eigen bedrijven weten wat de werking is. Maar ik ben het ermee eens dat waarschuwingen wenselijk zijn wanneer men wat ondoordacht ingaat op voorstellen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Ik ga die schriftelijke vraag zeker stellen, maar ze is in zekere zin retorisch. Als je vier vervolgingen hebt, kun je maximaal vier veroordelingen hebben. Daarmee ga ik meteen naar collega Lantmeeters. U pleit voor nuancering. Ik zal de woorden van minister Weyts van gisteren in de plenaire vergadering parafraseren. Nuancering of heksenjacht? Wie zijn bouwbedrijf uit de markt ziet gedrongen, wie over kop dreigt te gaan, zal het worst wezen of genuanceerd dan wel ongenueanceerd in deze commissie of daarbuiten over het thema wordt gesproken. Men wil gewoon een correcte marktwerking. Ik denk dat al die mensen in de bouw aan de slag willen en ze staan te popelen om opdrachten te krijgen, maar ze grijpen ernaast en voelen zich individueel bijna gedwongen om zelf onder de lat te gaan. Dat is natuurlijk pervers voor heel die sector.

Wanneer zijn we goed bezig? Niet noodzakelijk als we veel boetes geven of veel veroordelingen krijgen, maar als we merken dat ons beleid ertoe leidt dat de correcte marktwerking op het terrein wordt afgedwongen. Daar zijn middelen, controles en boetes voor nodig. In deze wereld zijn die noodzakelijk. Maar de efficiëntie zal er zijn op het moment dat je een correctere marktwerking kunt afdwingen.

Minister, ik kan het u niet kwalijk nemen, maar ik vind dat men dan ook moet samenwerken. Het is niet omdat wij op Vlaams niveau een overlegcomité met de sector hebben dat het niet ook nuttig is voor het federale niveau om de activiteiten en de insteken van de gewesten te kennen. Dat is een kritiek naar het federale niveau. Ik pleit ervoor dat u absoluut de vinger aan de pols houdt en u, uw administratie of uw kabinet daar fysiek bij wordt betrokken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over alzheimeronderzoek – 1261 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Christine Van Broeckhoven en Bart De Strooper komen aan het woord in een artikel in De Morgen van 24 februari, met als titel 'Alzheimer dreigt te worden vergeten'. De positieve formulering luidde dat er dringend meer middelen moesten gaan naar alzheimeronderzoek.

Er is immers een rapport geweest van het dementieforum van de organisatie 'World Innovation Summit for Health' (WISH). Dat is een internationale organisatie die innovatie en onderzoek naar dementie opvolgt. Uit het rapport blijkt dat het onderzoek en de investeringen terugvallen. Zo werd vastgesteld dat in vijf jaar tijd het aantal onderzoeksprogramma's van grote farmabedrijven gehalveerd werd. Dat heeft ontegensprekelijk effect op de onderzoekscapaciteit, maar ook op het resultaat dat we ervan kunnen verwachten.

Het hardnekkige karakter, het uitblijven van doorbraken op het vlak van genezing of van preventie van de ziekte worden aangehaald als reden, maar ook, en daar moeten we toch ethische vragen bij stellen, het feit dat we te maken hebben met monddode patiënten. Een alzheimerpatiënt zal per definitie niet gaan betogen. Ik vergelijk dit graag met Onderwijs, daar heeft men ooit gezegd: "stenen betogen niet, onderwijzers wel". Er zijn mensen die capabel zijn om te betogen, maar per definitie kunnen alzheimerpatiënten moeilijker van zich laten horen. Ook gelatenheid bij het publiek wordt als reden aangehaald. Dit staat in

het rapport, ik laat het voor hun rekening, maar als het klopt, dan is het bijzonder problematisch dat onderzoeksmiddelen op die basis worden toegewezen.

Experten pleiten voor een actief overheidsbeleid ter zake. Uiteraard kunnen we niet ontkennen dat er Vlaams geld naar dementieonderzoek gaat. Het budget, zo konden we noteren tijdens een reactie van de minister, ging van 2 miljoen euro in 2010 tot 8,5 miljoen euro in 2014. Vorige legislatuur werd er dus absoluut een tandje bij gestoken, maar men moet dus blijkbaar telkens opnieuw overtuigd worden van het belang van dit onderzoek.

Er lijden letterlijk miljoenen mensen aan deze ziekte. Ook in Vlaanderen zijn er veel patiënten en we hebben hier toponderzoekers die ermee bezig zijn. Jammer genoeg is er een link tussen de vergrijzing en dementie. Het aantal demente bejaarden zal tegen 2050 verdrievoudigen. Het is dan ook billijk dat deze ziekte een navenante plaats inneemt in ons onderzoek.

Minister, hoe reageert u op de kritiek van mevrouw Van Broeckhoven en de heer De Strooper? Hoe denkt u het alzheimeronderzoek nog beter en meer structureel te ondersteunen, gegeven de epidemische verspreiding, de verdrievoudiging tegen 2050? Acht u bijkomende maatregelen of initiatieven aangewezen?

De voorzitter: Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Lieve Maes (N-VA): Voorzitter, het was natuurlijk een beetje onverwacht dat in diezelfde week, namelijk twee dagen eerder, te lezen viel dat er baanbrekend onderzoek was gedaan aan de universiteit van Cambridge. Dit neemt natuurlijk niet weg dat het belangrijk blijft dat er onderzoek wordt gedaan naar de ziekte.

Volgens ons wordt er toch al een aanzienlijk bedrag aan besteed. Het ligt in lijn met wat Nederland doet. Er wordt soms gezegd dat Nederland 36 miljoen euro aan onderzoek besteedt, maar dat is een bedrag dat wordt gespreid over vier jaar. Eigenlijk is de grootteorde dus min of meer dezelfde als bij ons. Ik wilde dit toch even relativeren.

Ik heb een paar bijkomende vragen. In het rapport van WISH worden een aantal aanbevelingen voor overheden geformuleerd. Hebt u al de tijd gehad om te bekijken of er iets nuttig bij zit dat wij kunnen toepassen?

Evalueert u of de middelen die vanuit Vlaanderen worden besteed, op de meest optimale manier worden ingezet?

Zult u het aspect van de apathie met uw collega van Welzijn bespreken?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, mijnheer Van Malderen, het strategisch basisonderzoek wordt bottom-up gefinancierd, ik denk dat u dat weet. Het wil zeggen dat we geen thematische financiering hebben.

Als ik de cijfers erbij neem van de FWO-projecten en -mandaten (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen) van de afgelopen vijf jaar rond dementie en de ziekte van Alzheimer, dan zie ik geen achteruitgang, maar een heel grote stijging in publieke financiering van dit onderzoek. In 2013 werden drie FWO-mandaten toegekend aan onderzoekers die zich specifiek richtten op de ziekte van Alzheimer. In 2010 was er één en in 2012 geen enkel.

Er is ook IWT-steun (Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie), want natuurlijk gaat niet alles op dezelfde manier naar bepaalde onderzoekers, het onderzoek gebeurt soms wat breder. Wat die IWT-steun

betreft, kan ik alleen maar vaststellen dat we in het afgelopen jaar rond dementie, dat is ruimer dan alzheimer, meer dan 6 miljoen euro projectsteun hebben verleend via onder andere een onderzoeks- en ontwikkelingsproject voor ADx NeuroSciences, een aantal SBO-projecten (Strategisch Basisonderzoek) en verschillende Baekeland-mandaten, onder meer bij icoMetrix en Janssen Pharmaceutica. Deze middelen gaan dus niet rechtstreeks naar het onderzoek van de betrokken professoren, maar naar bedrijven.

Bovendien werd vorig jaar 5 miljoen euro vanuit het IWT geïnvesteerd in het VIND-project, dat staat voor Vlaamse Impulsfinanciering voor Netwerken voor Dementie-onderzoek. Het is een subsidie aan de KU Leuven en de Universiteit Antwerpen. Ik denk dat dit een duidelijk teken is dat we met de Vlaamse overheid, natuurlijk binnen de mogelijkheden en de kanalen die vandaag bestaan, maximaal proberen in te spelen op het dementieonderzoek.

De apathie vind ik wat raar. Niemand ontkent dat dementie een maatschappelijk groot probleem is. U zei het ook al dat tegen 2050 het aantal 60-plussers wereldwijd meer dan verdubbelt. Het kan niet anders dan dat ook het aantal mensen dat de ziekte van Alzheimer krijgt, sterk zal stijgen.

We mogen niet alles economisch bekijken, maar de kosten die maatschappelijk verbonden zijn aan het verzorgen van patiënten met dementie, bedragen in Europa rond de 130 miljard euro per jaar. We zien ook dat de mortaliteit van de ziekte van Alzheimer alleen maar stijgt, terwijl die van andere ziekten, waaronder kanker, de laatste jaren is afgenomen.

Dit alleen al is genoeg om te stellen dat dementie een van de belangrijkste medische en maatschappelijke uitdagingen voor onze samenleving is. Als er al apathie zou zijn bij de brede bevolking, wat ik niet direct kan onderschrijven, kan ik u geruststellen dat wij er ons ten volle van bewust zijn. En 'wij' slaat op de minister van Welzijn en ikzelf. De aanbevelingen uit het memorandum van de stuurgroep 'Jaar van het Brein', die vorig jaar actief was, willen we vertalen in een gezamenlijk actieplan. Minister Vandeurzen en ik werken niet apart, maar samen. Binnen Welzijn bestaan er al talrijke initiatieven voor de zorg voor dementerenden. In ons gezamenlijk actieplan, dat ondergebracht zal worden binnen Flanders' Care, zal er specifieke aandacht zijn voor aandoeningen van het brein, waaronder uiteraard dementie, en voor het wetenschappelijk onderzoek dat hierrond gebeurt of moet gebeuren.

We moeten ons ook realiseren dat we een dergelijk grote maatschappelijke uitdaging niet alleen kunnen tackelen. We moeten bescheiden genoeg zijn om dat te beseffen. We proberen daarom vanuit Vlaanderen ook in te spelen op mogelijkheden voor gezamenlijke Europese onderzoeksprojecten. Zo is Vlaanderen via het FWO actief betrokken bij het gezamenlijk geprogrammeerd Europees initiatief 'Joint Programme on Neurodegenerative Disease Research (JPND)'.

Ook nemen het FWO en het IWT deel aan verschillende ERA-netten (European Research Area) binnen Horizon 2020. Op die manier stellen we een deel van onze onderzoeksfinanciering ter beschikking van Vlaamse onderzoekers die in een internationaal consortium aan een onderzoeksproject kunnen werken dat gefocust is op een internationaal geprioriteerd onderwerp.

De selectie van de projecten gebeurt bovendien door internationale experts waarbij excellentie wordt beloond.

Mijnheer Van Malderen, mevrouw Maes, ik denk dat ik hiermee aantoon dat we de aanbevelingen uit de rapporten ernstig nemen, ook het rapport waarnaar de onderzoekers verwezen. We proberen om waar mogelijk de aanbevelingen uit dit rapport en uit andere internationale rapporten te vertalen naar de Vlaamse

beleidscontext. Ik ben er zeker van dat ook het actieplan dat ik samen met minister Vandeurzen opstel, extra impulsen kan geven.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Minister, ik ben blij met uw enthousiasme. Dat lijkt me ook de enige manier om dergelijke kwesties aan te pakken.

Ik heb nog een paar opmerkingen. U zegt terecht dat in het fundamenteel onderzoek, en jammer genoeg zitten we nog vaak in die fase van onderzoek als het om deze ziekte gaat, bottom-up wordt gewerkt. We stellen ons daarbij natuurlijk de vraag naar de invullingsgraad. Het is ook een kwestie van middelen. Het lijkt me logisch dat het FWO ook in de toekomst excellentie als voorwaarde blijft vooropstellen, maar die excellentie wordt natuurlijk geplaatst en bijgevolg ook deels gehypothekeerd, door het budget dat er tegenover staat. Zo ontstaat concurrentie tussen projecten die allemaal excellent zijn, maar waarbij een soort Pilatusoordeel moet worden gemaakt. Ik zou het niet graag doen.

U mag dus meteen ook noteren dat ik er in algemene zin voor pleit om voor het fundamenteel onderzoek voldoende middelen te verschuiven. De timing is niet onschuldig, we staan voor de begrotingscontrole en we weten dat er heel wat bijkomende middelen bespaard zullen moeten worden. Ik hoop dat – om in de sfeer te blijven – deze lijn niet vergeten wordt om middelen naartoe te schuiven.

Met betrekking tot het meer toegepaste onderzoek heb ik nog twee opmerkingen. Het artikel had in grote mate betrekking op het terugtreden, niet van de overheid, maar van de farmabedrijven. Het lijkt erop dat we dit wel kunnen stimuleren, maar dat we vanuit de overheid ook rekening moeten houden en blijven houden dat het niet halen van positieve onderzoeksresultaten, ook een relevant onderzoekresultaat kan zijn. Heel vaak werd al aangekondigd dat we aan de rand van een doorbraak staan, dat we er bijna zijn, dat we een goede test hebben. Bij verder klinisch onderzoek blijkt dan dat we er nog niet zijn. Ik kan me voorstellen dat dit soort ontgoochelende ervaringen aanleiding geeft tot het kritisch bekijken ervan. In dezen is er geen excuus om dit te doen. Het is logisch dat in toegepast onderzoek wordt gewerkt aan resultaten, maar het niet behalen van een target op wetenschappelijk correcte gronden, is evenzeer een relevant onderzoekresultaat. De mensen die het beoordelen, moeten het evengoed blijven meenemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.